

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2009/7 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2014/40

Karar Günü:4.6.2014

R.G. Tarih-Sayı:02.07.2014-29048

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Alternatif ve Değişim Partisi 2008 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Gelir ve giderin olmadığına dair kesin hesabın Tüzük'e uygun şekilde kabul edildiğine dair imzalı Genel Kongre/Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararının gönderilmesi 27.1.2014 gün ve 33787353/107.02-145-556 sayılı yazı ile istenilmiş olmasına karşın Parti yetkilileri 19.2.2014 günlü yazıya, *"Alternatif ve Değişim Partisi (Al Parti) 17.11.2008 tarih ve İçişleri Bakanlığının 68635 sayılı alındı belgesi ile kurulmuştur. 2008 yılı için bir (1) ay 13 günlük partimizin hiçbir gelir ve giderinin olmadığı, bu konuda MKYK üyesi olan Genel Başkan, Genel Başkan yardımcısı ve Genel Sekreterin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kayıtlarında görüldüğü şekilde MKYK üyeleri olan bu şahısların tasdiki ile kesin hesabın MKYK tarafından onaylandığına dair yazı ektedir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun;

"Merkez karar, yönetim ve icra organları" başlıklı 16. maddesinin birinci fıkrası, "Siyasi partilerin merkez karar, yönetim ve icra organları parti tüzüğünde belirtilen isim, şekil ve sayıda kurulur. Büyük kongrece seçilecek merkez organlarının her birinin üye sayısı 15'den az olamaz."

73. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi, *"İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesaplar, merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır ve birleştirilir."* ve dördüncü fıkrası, *"Siyasi partilerin bütçeleri, bilançoları, gelir ve gider cetvelleri ile kesin hesaplarının nasıl düzenleneceği partilerin iç yönetmeliklerinde gösterilir."*

74. maddesi, *"Siyasi partilerin mali denetimi Anayasa Mahkemesince yapılır. Anayasa Mahkemesi, siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin Kanuna uygunluğunu denetler..."*

Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir."

111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, siyasi partilerin *"74 üncü madde hükümlerine aykırı hareket eden sorumluları hakkında, üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve onbeş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezası verilir."*

şeklinde düzenlenmiştir.

2820 sayılı Kanun'un 73. maddesinde, kesin hesapları karara bağlamanın merkez karar ve yönetim kurulunca olacağı belirtilmesine karşın, Kanun'da merkez karar ve yönetim kurulunun ne

Esas Sayısı:2009/7 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2014/40

şekilde oluşacağına dair bir düzenleme yapılmamış, aksine organların oluşumu parti tüzüğüne bırakılmıştır. Parti Tüzüğü'nde de organların oluşum ve görevleri belirtilmiştir.

Parti Tüzüğü'nün 9. maddesinde, Genel Kongre'nin Partinin en yetkili organı olduğu ve Parti hesaplarını inceleyip Parti bütçesini onaylayacağı, 25 asıl Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyesini seçeceği; 10. maddesinde, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun Büyük Kongre'den sonra Parti'nin en üst karar ve yönetim organı olduğu ve 25 asıl üyeden oluştuğu, Büyük Kongreye sunulacak bilanço, kesin hesap raporunu, bütçeyi, umumi faaliyet raporunu hazırlayacağı belirtilmiştir. Parti yetkilileri 2008 yılı kesin hesabının onaylandığına dair MKYK üyesi 3 kişi tarafından imzalanmış yazıyı göndermiş iseler de Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun 25 kişiden oluştuğu ve kesin hesabı onaylama şeklinde görev ve yetkisinin olmadığı dikkate alındığında Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyesi 3 kişi tarafından imzalanan yazı kabul edilmemiştir.

Gelir ve giderin olmadığına ilişkin kesin hesabı onaylamanın Tüzük'te öngörülen şekilde yapılması ve yeterli imzanın olması gerekir. Kesin hesabın Tüzük'te istenen şekilde onaylandığına dair imzalı karar bulunmamaktadır.

Her ne kadar 10.6.2009 gününde gelir giderin olmadığına dair yazı ve ekleri sunulmuş görünse de 2820 sayılı Kanun'un 73. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "*İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesaplar, merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır ve birleştirilir.*" biçimindeki ifadeye göre kesin hesap cetvelinin incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin Tüzük'e uygun alınmış bir karar bulunmamaktadır.

Kesin hesapların incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin Tüzük'e uygun kararın olmaması hesabın tam olarak 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesine uygun sunulmadığını göstermektedir. Alternatif ve Değişim Partisi 2008 yılı kesin hesabının Parti Genel Başkanı tarafından Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi Başkanlığına sunulması gerektiği yönündeki anılan madde ile getirilen kurala uyulmamıştır.

Kesin hesapların incelenip onaylandığına ilişkin Tüzük'e uygun alınmış bir kabul kararı olmadığından 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

Alternatif ve Değişim Partisi 2008 yılı kesin hesap cetvellerinin ilk incelemesi sonucunda;

1- İşin esasının incelenmesine,

2- Kesin hesapların incelenip onaylandığına ilişkin Tüzük'e uygun olarak alınmış kararının olmaması nedeniyle 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 74. ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

4.6.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Alternatif ve Değişim Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2008 yılına ait belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren Raportör Zekeriya AYDIN tarafından hazırlanan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Partinin 17.11.2008 tarihinde kurulduğu, herhangi bir il ve ilçede teşkilatlanmadığı, Parti Genel Merkezi olarak kullanılan yerin bir senelik kira karşılığının 1.500 YTL (1.200 YTL kira, 300 YTL su, elektrik, telefon vs. karşılığı genel gider) olduğu ve bedelin 15.11.2015 tarihine kadar ödeneceği belgelerden anlaşılmaktadır.

Parti, Genel Merkez olarak kiraladığı yerin 2008 yılı kira bedelleri ile genel giderlerini 2015 yılına kadar ödeyecek ve bu giderleri ödemenin yapıldığı o yılın kesin hesabında gösterecektir. Ayrıca, yapacağı bu ödemeleri karşılamak için sağlayacağı gelirleri de o yıl içinde tahsil edip kesin hesaplara dâhil edebilecektir.

Bu itibarla, Partinin 2008 yılı kesin hesabının 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Parti Genel Merkezine ait gelir ve gider belgelerinin kaydedildiği 2008 yılı defterlerinin gönderilmesi 27.1.2014 gün ve 33787353/107.02-145-556 sayılı yazı ile istendiği hâlde, Parti yetkilileri 19.2.2014 günlü yazıya, *"Partimiz kurulur kurulmaz siyasi partilerin tutmakla yükümlü oldukları defterler 19.11.2008 tarihinde Çankaya İlçe Seçim Kurulu Başkanı Hakim Ahmet PINAR tarafından tasdik edilerek onaylanmıştır. Defterlerimiz tarafınıza arz edilecektir."* şeklinde cevap vermişler ve ekinde işletme defterinin son sayfasının fotokopisini göndermişlerdir. Parti yetkilileri *"Defterlerimiz tarafınıza arz edilecektir."* ifadesinde bulunmalarına karşın bu güne kadar defterleri sunmamışlardır. Defterin aslının sunulmaması nedeniyle Partinin 2008 yılına ilişkin gelir ve gider belgelerinin kaydedildiği defterler yok kabul edilmiştir.

2820 sayılı Kanun'un 60. maddesinin birinci fıkrasında, *"Her kademedeki parti organları üye kayıt defteri, karar defteri, gelen ve giden evrak kayıt defteri, gelir ve gider defteri ile demirbaş eşya defteri tutmak zorundadırlar."*; beşinci fıkrasında, *"Parti adına elde edilen gelirlerin alındığı ve yapılan giderlerin ne gibi işlere ve yerlere harcandığı ilgili defterlere sıra ile ve belgeleri de belirtilerek geçirilir."*; altıncı fıkrasında, *"Bütün defterlerin sayfaları ve kaç sayfadan ibaret oldukları teşkilatın bulunduğu ilgili seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir."* denilmiştir. Aynı Kanun'un 113. maddesinde de *"Bu Kanunun 60 ıncı maddesinde yazılı defter ve kayıtları tutmayanlar, altı aydan bir yıla, bu defter ve kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar."* hükmü getirilmiştir. Gelir ve giderlerin işlendiği defterler ibraz edilmediğinden Parti sorumluları hakkında gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

IV- SONUÇ

Alternatif ve Değişim Partisinin 2008 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Partinin 2008 yılı kesin hesabının eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- İlk İnceleme toplantısında verilen karar gereğince, kesin hesapların incelenip onaylandığına ilişkin Tüzük'e uygun olarak alınmış kararının olmaması nedeniyle 2820 sayılı Kanun'un 74. ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

3- Genel Merkeze ait gelir ve gider belgelerinin kaydedildiği defterlerin verilmemesi nedeniyle 2820 sayılı Kanun'un 60. ve 113. maddelerine göre gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

4.6.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili	Başkanvekili	Üye
Serruh KALELİ	Alparslan ALTAN	Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye	Üye	Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Zehra Ayla PERKTAŞ	Recep KÖMÜRCÜ
Üye	Üye	Üye
Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM	Nuri NECİPOĞLU
Üye	Üye	Üye
Hicabi DURSUN	Celal Mümtaz AKINCI	Erdal TERCAN
Üye	Üye	Üye
Zühtü ARSLAN	M. Emin KUZ	Hasan Tahsin GÖKCAN